



Riziká územného plánovania na Slovensku v súčasnosti

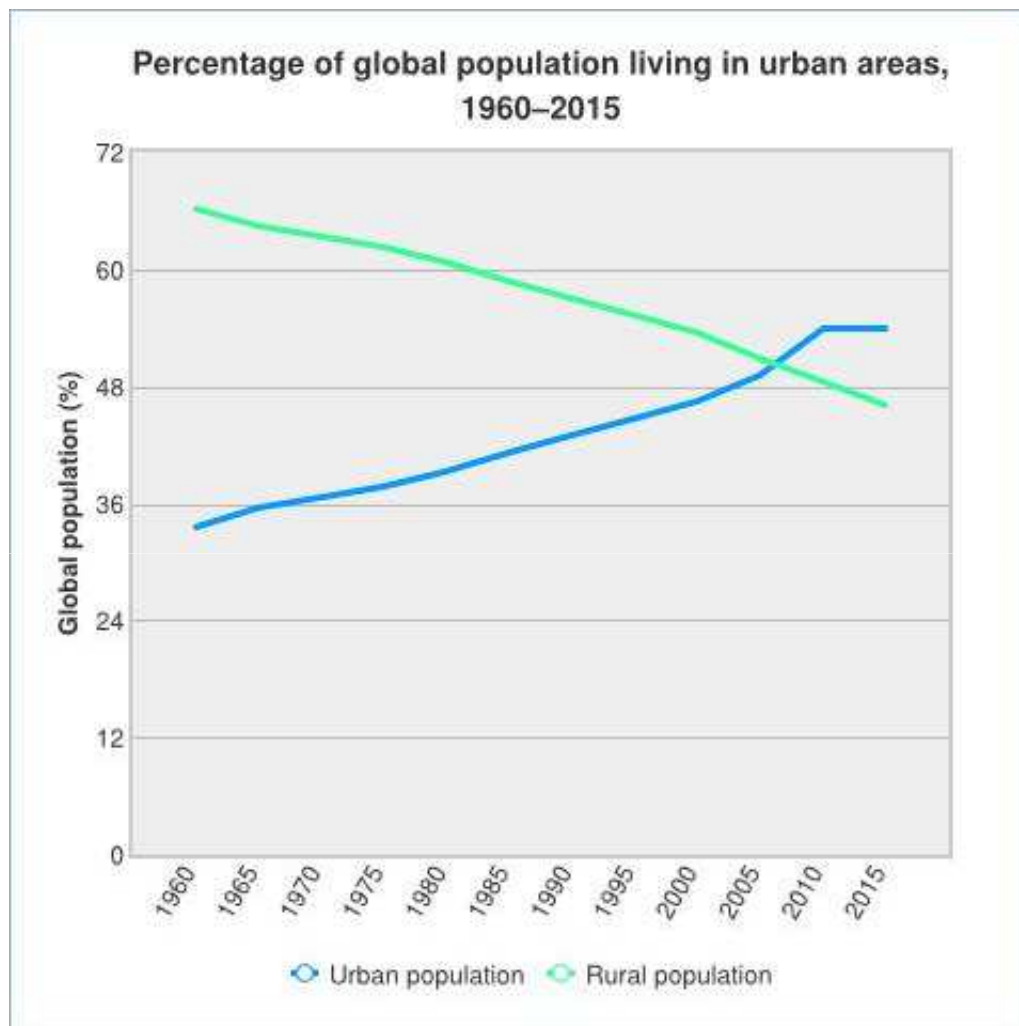
**Poprad
2016**

- situácia
- územné plánovanie
- napĺňanie územného plánu
- vlastníctvo verejných priestorov
- klimatické zmeny
- 5 základných charakteristík mesta

OBSAH



Martin JERGUŠ
UHA mesta Košice



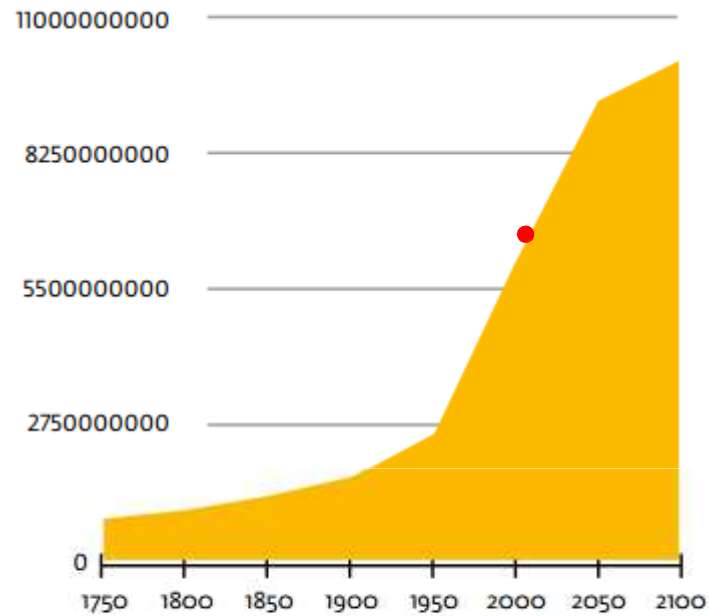
Zdroj: WHO

ČO SA ZMENILO

- klíma, počet extrémnych prejavov
- vyšší priemerný vek, vysoký počet seniorov, zníženie počtu obyvateľov
- sťahovanie obyvateľov z vidieka do centier
- sťahovanie obyvateľov z chudobnejších do rozvinutejších oblastí
- priblížili sme sa k vyčerpaniu tradičných zdrojov energie (ropa, uhlie...)
- zrýchľovanie vývoja nových technológií (elektromobily, drony...)
- internet, zrýchlenie komunikácie
- zrýchlenie prenosu dopadov krízy z jednej časti sveta na inú

SITUÁCIA

KLIMATICKÉ ZMENY

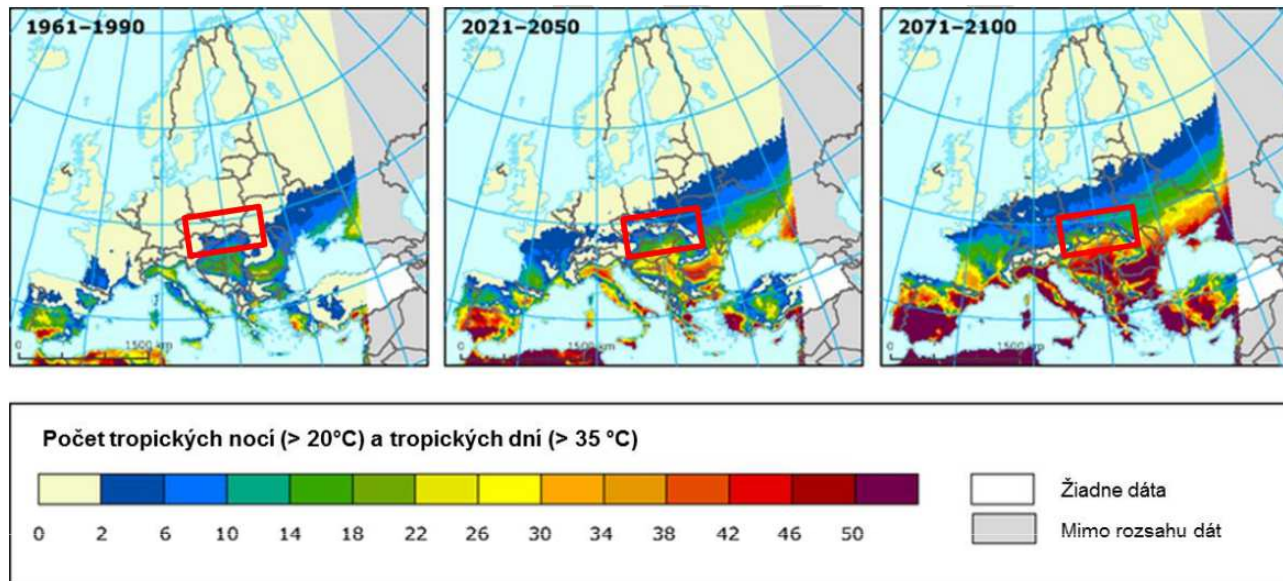


OBR. 2: Vývoj svetovej populácie

ZDROJ: Zdroj: http://www.geohive.com/earth/his_history1.aspx

- Nárast svetovej populácie spôsobuje nárast spotreby prírodných zdrojov

KLIMATICKÉ ZMENY



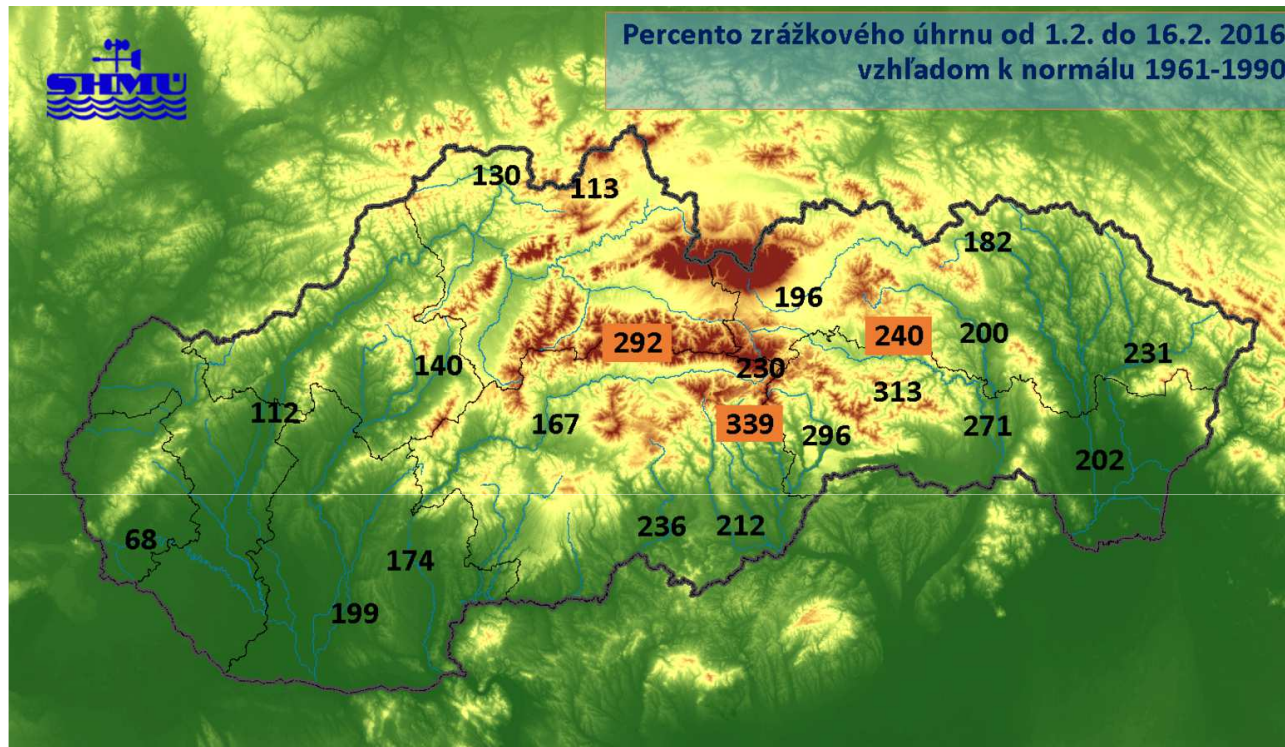
Predpokladané zmeny klímy a súvisiace hrozby

Zdroj: Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, MŽP SR, 2013

- Dopady klimatických zmien
- Slovensko nárast extrémnych prejavov počasia

RIZIKÁ

KLIMATICKÉ ZMENY



Zdroj: SHMU

- Dopady klimatických zmien
- Horúčavy
- Silný vietor
- Sucho
- Prívalové dažde

RIZIKÁ

Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav	Koncipovať urbanistickú štruktúru mesta tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu
	Zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest
	Zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní
	Podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre
	Zabezpečiť a podporovať, aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam
	Vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov a cyklistov v mestách
	Zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v sídlach
	Zabezpečiť prispôsobenie výberu drevín pre výsadbu v sídlach meniacim sa klimatickým podmienkam
	Vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do príľahlej krajiny
Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchric	Zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa, alebo spoločenstiev drevín v extravilánoch miest a obcí
	Zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie
	Zabezpečiť dostatočnú odstupnú vzdialenosť stromovej vegetácie v blízkosti elektrického vedenia
	Zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napríklad výsadbou vetrolamov, živých plotov, aplikáciou prenosných zábran
Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha	Podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody
	Zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach
	V menších obciach podporovať výstavbu domových čistiarní odpadových vôd
	V prípade, že samospráva je vlastníkom lesov, zabezpečiť opatrenia voči riziku lesných požiarov
	Podporovať a zabezpečovať zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov
Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok	V prípade že samospráva je vlastníkom lesov, zabezpečiť udržiavanie a rozširovanie plôch s vegetáciou lesných spoločenstiev,
	Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu,
	Zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinskej pokrývky, s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne obcí a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov na urbanizovaných plochách v intraviláne obcí
	Zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest
	Zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí
	V prípade že samospráva vlastní lesy, zabezpečiť udržiavanie siete lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou a rozrušovať nepotrebné lesné cesty
	Usmerniť odtokové pomery pomocou drobných hydrotechnických opatrení
	Zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii a zosuvom pôdy.

KLIMATICKÉ ZMENY

Ministerstvo ŽP SR 2014
Stratégia adaptácie
Slovenska na nepriaznivé
dôsledky klímy

Uznesenie vlády SR č.
148/2014 o jeho
implementácii

Metodické usmernenie Min.
DVaRR Odb.územného
plánovania

RIZIKÁ

**Adaptácia
na zmenu klímy**
Brožúra pre tých, ktorí chcú viac
o tom vedieť a aj aktívne konať



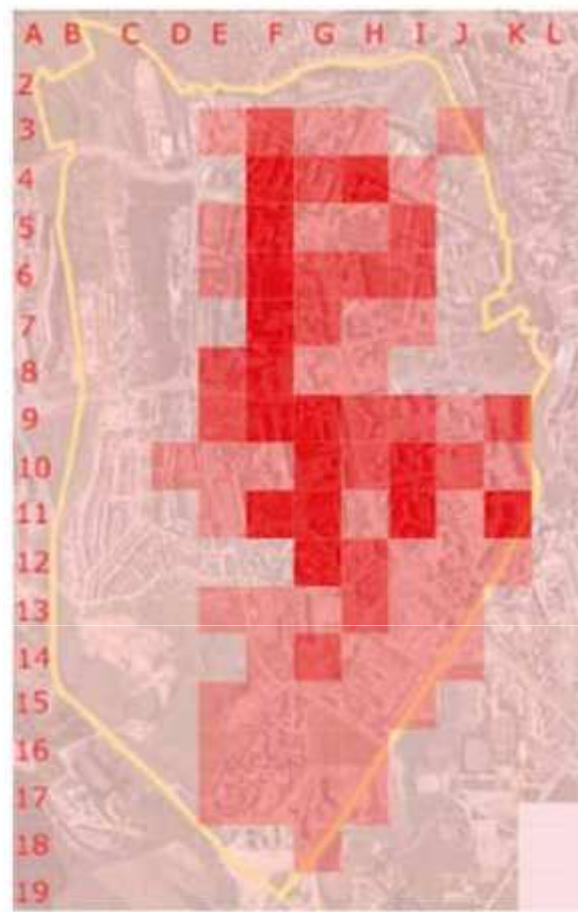
Karpatský rozvojový inštitút 2015

**Adaptácia
na zmenu klímy
v Trnave –
vec verejná**



Karpatský rozvojový inštitút 2015

Zdroj: <http://www.kri.sk>



OBR. 47: Sumárna mapa; ZDROJ: KRI

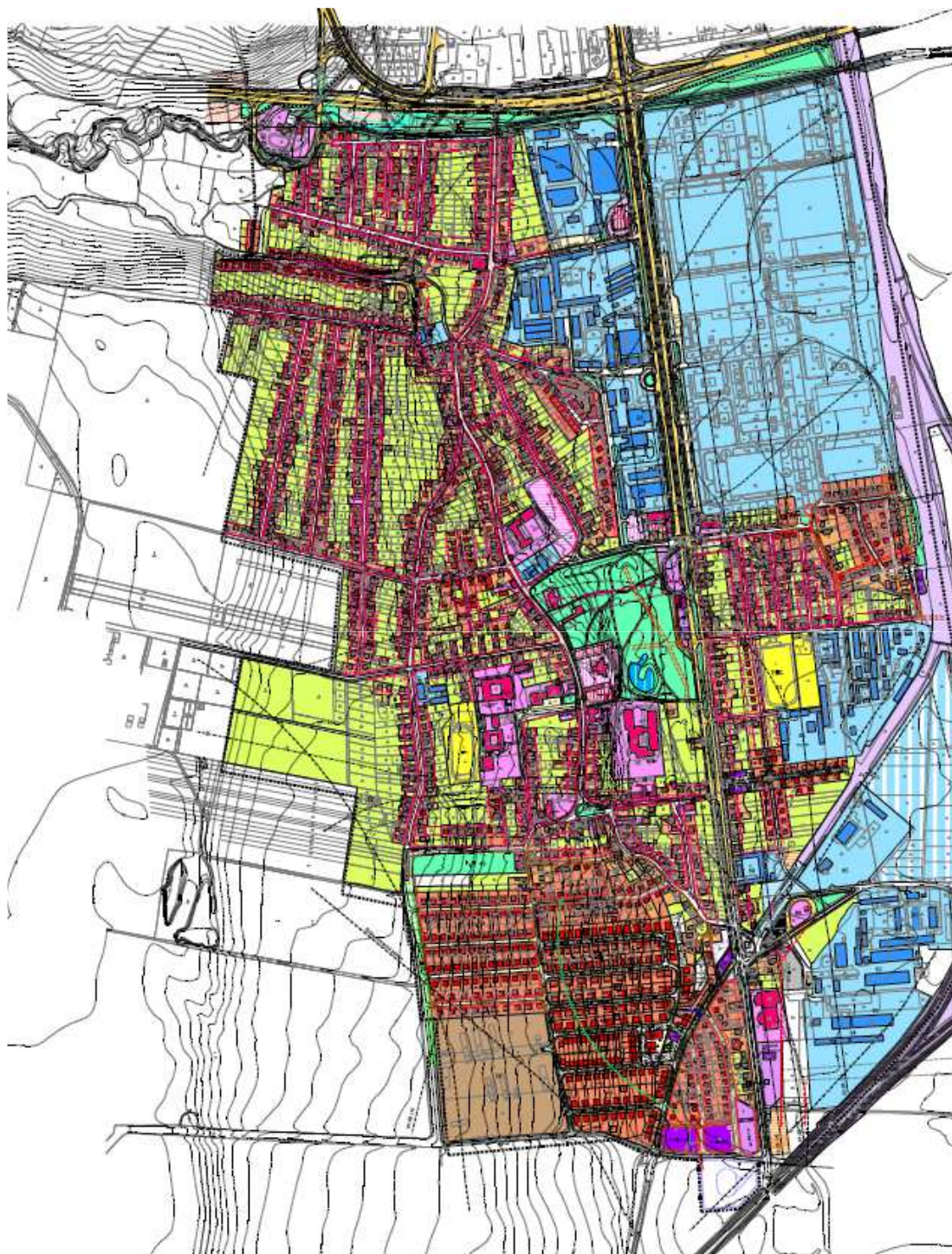
Zdroj: *Adaptácia na zmenu klímy –
naliehavá úloha miest, Hodnotenie
citlivosti - prípadová štúdia
Adaptácie mestskej časti Košice –
Západ na dopady klimatických
zmien, KRI 2014*

KLIMATICKÉ ZMENY



Karpatský rozvojový inštitút, o. z.
Floriánska 17, 040 01 Košice
Slovenská republika
tel.: 055/7994920
e-mail: kri@kri.sk
web: www.kri.sk

RIZIKÁ



NAPLŇANIE UP

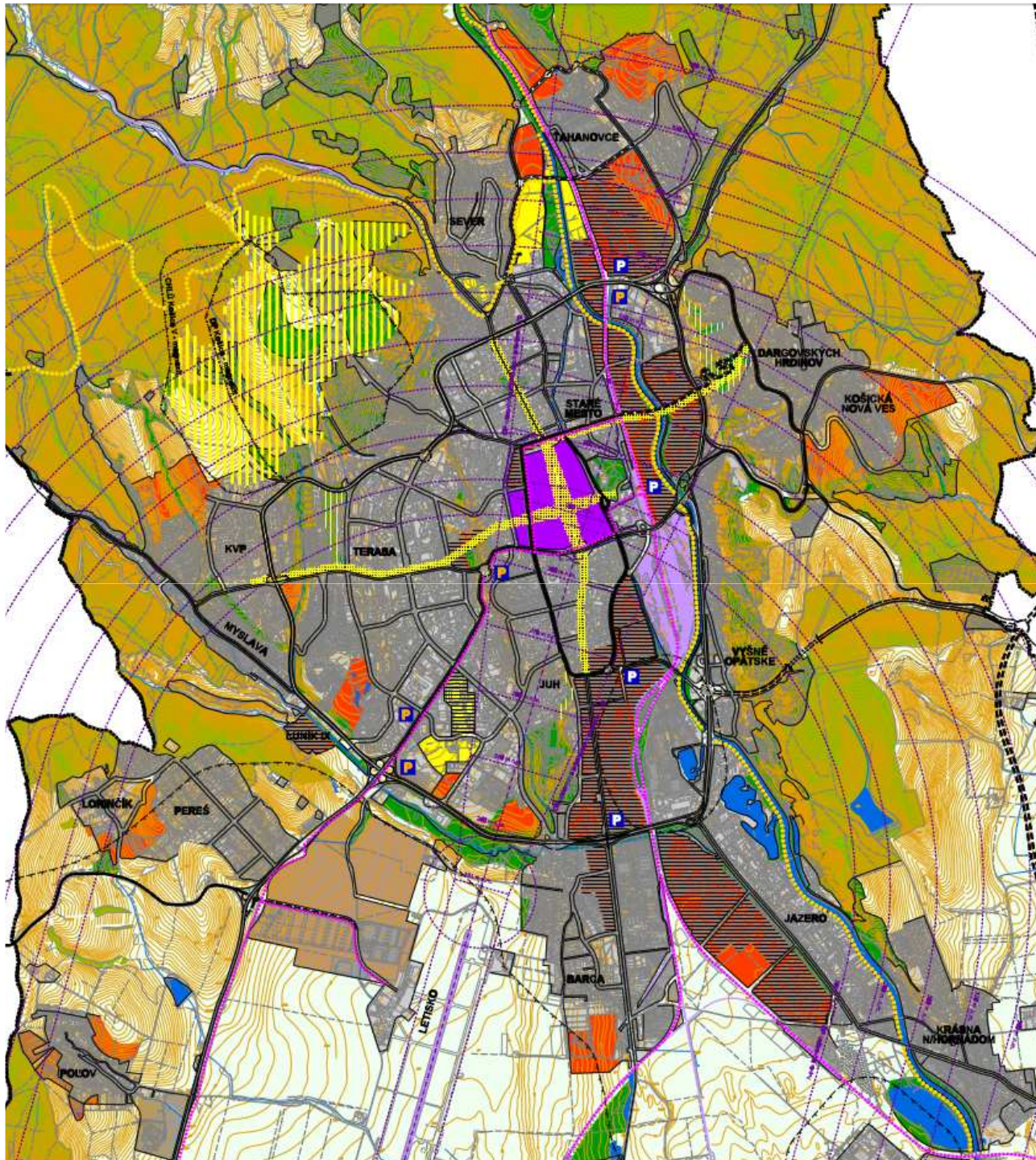
- Motivácia majiteľov pozemkov

RIZIKÁ

NAPLŇANIE UP

- Prebytok plôch na výstavbu
- plochy v platnom UP mesta Košice postačujú pre 300 tis. obyvateľov
- za 20 posledných rokov má mesto vyrovnanú bilanciu prírastku a úbytku obyvateľstva
- počet obyvateľov je 240 tis.
- sústavne sú požiadavky na záber ďalších plôch

RIZIKÁ



- Administratívna podpora
- Ekonomická, pozitívna
 - Rozvoj infraštruktúry
 - Využitie dotácií
 - Administratívna podpora
- Ekonomická, negatívna
 - Daň z rozvoja
 - Progresívna daň

NAPLŇANIE UP

- Motivácia majiteľov pozemkov pre napĺňanie územného plánu
- Cena pozemku = cena príležitostí na uplatnenie, ktoré ponúka

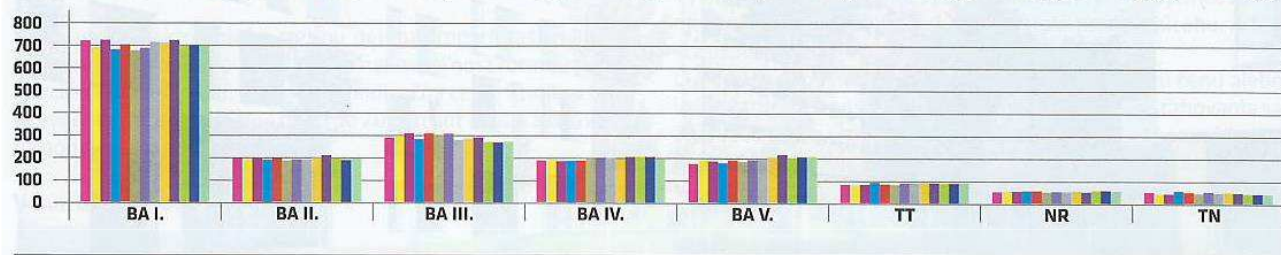
RIZIKÁ

POZEMKY - predaj cena: €/m²

Zdroj: Cenová mapa nehnuteľností SR - www.cmn.sk

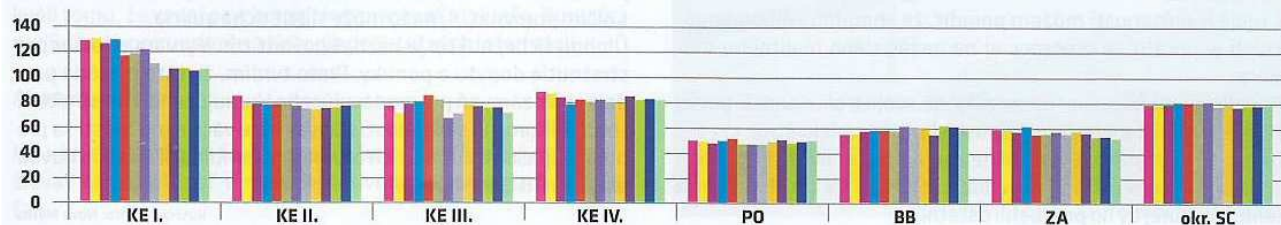
OBDOBIE	Bratislava I.		Bratislava II.		Bratislava III.		Bratislava IV.		Bratislava V.		Trnava		Nitra		Trenčín	
	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet
NOVEMBER '14	720	123	201	158	292	263	189	258	178	56	88	105	56	260	54	44
DECEMBER '14	692	79	194	97	301	167	194	171	190	39	84	77	55	213	47	36
JANUÁR '15	726	85	197	115	309	179	186	176	186	47	85	79	56	243	47	43
FEBRUÁR '15	685	88	195	133	288	211	190	202	179	44	97	57	58	230	59	35
MAREC '15	705	95	196	130	311	208	191	185	190	35	88	76	58	256	52	42
APRÍL '15	683	94	189	135	301	197	200	215	187	34	86	75	57	247	51	39
MÁJ '15	690	82	193	117	312	185	201	196	194	29	91	74	56	268	55	34
JÚN '15	717	97	193	135	285	218	203	211	196	33	93	84	57	273	52	32
JÚL '15	715	93	203	116	286	203	201	209	206	35	94	88	58	256	52	35
AUGUST '15	726	79	212	93	292	186	207	186	217	29	93	78	54	249	50	32
SEPTEMBER '15	702	98	197	120	274	213	206	217	205	45	90	86	60	280	45	33
OKTÓBER '15	700	86	191	98	270	210	208	197	208	38	91	76	61	259	46	36
NOVEMBER '15	698	93	199	104	275	214	198	192	211	53	92	82	61	249	45	34

11/14 12/14 01/15 02/15 03/15 04/15 05/15 06/15 07/15 08/15 09/15 10/15 11/15



OBDOBIE	Košice I.		Košice II.		Košice III.		Košice IV.		Prešov		Banská Bystrica		Žilina		Okres Senec	
	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet	cena	počet
NOVEMBER '14	129	33	85	63	77	14	88	37	50	57	55	176	59	164	79	1030
DECEMBER '14	131	30	79	51	71	12	87	39	49	55	55	153	58	163	78	666
JANUÁR '15	127	31	79	68	79	15	84	45	48	59	57	148	57	139	79	743
FEBRUÁR '15	130	35	79	67	81	17	79	40	50	64	59	138	62	93	81	794
MAREC '15	117	40	78	76	85	18	82	53	51	63	58	156	55	175	80	782
APRÍL '15	119	50	79	78	82	17	81	57	48	62	58	176	56	173	80	833
MÁJ '15	122	45	77	67	67	17	82	45	47	65	61	166	57	141	81	762
JÚN '15	111	46	75	81	71	15	81	60	48	62	61	151	56	162	78	749
JÚL '15	101	54	74	82	78	18	80	59	49	54	60	140	57	158	79	657
AUGUST '15	107	49	75	72	77	16	85	48	50	49	55	128	56	141	77	614
SEPTEMBER '15	107	51	76	82	76	14	82	52	48	50	62	139	53	195	78	753
OKTÓBER '15	105	48	77	83	76	15	83	53	49	48	61	115	53	180	78	693
NOVEMBER '15	107	41	78	79	72	13	82	54	50	54	59	126	52	183	79	716

11/14 12/14 01/15 02/15 03/15 04/15 05/15 06/15 07/15 08/15 09/15 10/15 11/15



NAPŔŔNANIE UP

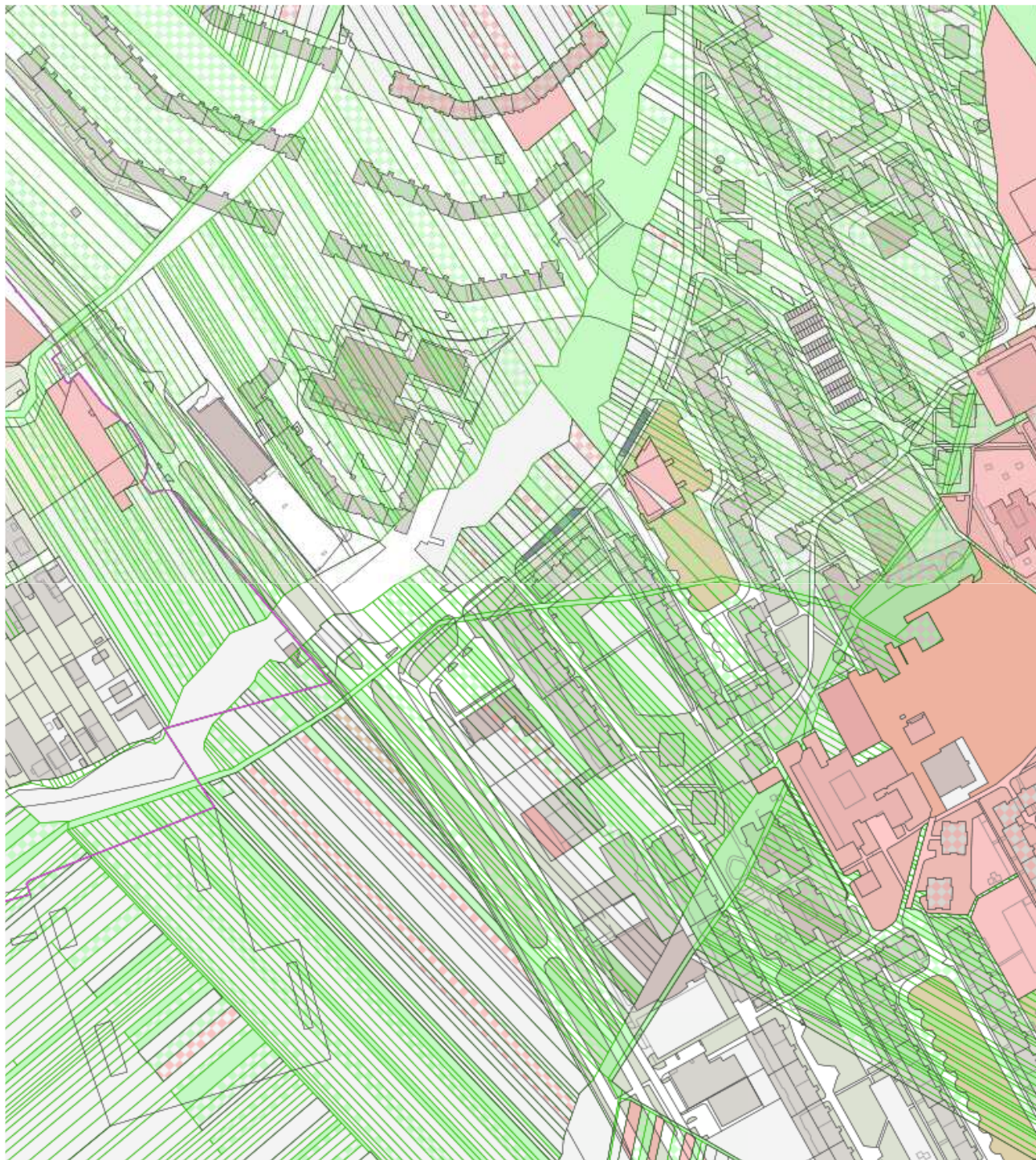
- Vlastníctvo pozemkov pod verejnými priestormi
- Nevysporiadané pozemky

RIZIKÁ

NAPŔĽNANIE UP

- Vlastníctvo pozemkov pod verejnými priestormi

RIZIKÁ



- komunikácie
- chodníky
- medzibloková zeleň
- sprievodná zeleň
- parky

NAPÍŇANIE UP

- Vlastníctvo pozemkov pod verejnými priestormi
- Nevysporiadané pozemky

RIZIKÁ

Hľadanie najlepšej definície a formy mesta

5 základných charakteristík výkonnosti mesta:

- životaschopnosť, kvalita prostredia (vitality)
- čitateľnosť prostredia (sense)
- súlad medzi funkčným využitím a stvárnením miesta (fit)
- dostupnosť a informovanosť (accessibility)
- schopnosť mať veci pod kontrolou (control)

SPRÁVNE MESTO

*Kevin Lynch: A Theory
of Good City Form
(Cambridge, MA, MIT
Press, 1981)*

Ďakujem za pozornosť



Martin Jerguš
martin.jergus@kosice.sk